

Anteckningar

NÄRVARANDE

Maggan Melander, Ale
Carina Koch Samuelsson,
Alingsås
Anneli Schwartz, Alingsås
(ordf)
Jonas Österberg, Göteborg
Ann Nilsson-Mäki, Härryda
Nina Silfverblad, Kungälv
Andréas Mårtensson,
Kungsbacka
Marie Horsholt Mikkelsen,
Mölndal
Stefan Ekenberg, Mölndal
Jonas Hassling, Partille
Marika Abrahamsson,
Partille
Dan Christoffersson, Tjörn
Malin Fogelström, Öckerö

EJ NÄRVARANDE

Erik Bjurström, Alingsås
Isak Esbjörnsson Bjärmark,
Alingsås
Jocim
Englund, Göteborg
Magnus Fogelblad,
Kungsbacka
Christian Jerhov, Lerum
Erica Goding, Mölndal
Anders Samuelsson,
Göteborg
Leif Gardtman, Lilla Edet
Rebecka Hellman,
Stenungsund

1. Öppna jämförelser förskola

Jonas Finnman och Anna Tornberg, Sveriges Kommuner och Regioner, SKR

I december 2020 publicerades Öppna jämförelser: Förskola 2020. Rapporten med temat kvalitet och likvärdighet presenterar bland annat ny statistik om personalfördelning i relation till socioekonomisk bakgrund. Några specifika kommuner presenteras i rapporten och även resultat av två enkätstudier.

Konstateras att den stora utmaningen är frågan om vad som kan och vad som bör mätas. Den officiella statistiken är begränsad till resurs- och volymmått och det finns ingen gemensam nationell enkät, vilket är en anledning till att Öppna jämförelser förskola inte kommit tidigare. Samtidigt är resultatindikatorer inom förskolan efterfrågat av många kommuner.

Konstateras vidare att förskolan är en resursintensiv, men också mycket viktig verksamhet där antalet heltidstjänster och barn ökar varje år. Samtidigt som förskolan i sig är resursintensiv kan det bli mycket dyrare att reparera misslyckanden i efterhand, vilket gör att det är extra viktigt att satsa på kvalitet och likvärdighet när barnen är unga, där tidiga insatser är de som ger mest. Internationell forskning bekräftar att det är mest effektivt att rikta insatser mot de grupper som behöver det mest, särskilt gäller detta socioekonomiskt utsatta områden.

Lyftes även den pågående utredningen förskola för alla som föreslår obligatorisk förskola för femåringar.

Med understrykande om att kvalitet i förskolan bäst kan beskrivas som mötet mellan barn och personal, så är det svårt att hitta kvantitativa mått för att mäta kvalitén, framförallt på enhetsnivå. Rapporten använder sig av utbildade förskollärare som ett mått. Konstateras att det är något färre utbildade förskollärare i de områden som är mest socioekonomiskt utsatta, samt att utbildningsnivån är något lägre vid lägre socioekonomiskt index. Även måttet inskrivna barn per lärare används, vilket lyfts som ett bättre mått då det handlar om barnens tillgång till förskollärare. Uppmärksammar att det inte är så spridning gällande personaltätheten, utan de flesta förskolor har 4-6 barn per heltidstjänst. Konstateras att det finns geografiska mönster gällande närhet till utbildningsplatser, där mellanstora kommuner med eget lärosäte ofta har högre andel förskollärare jämfört med både storstad och landsbygd.

På SKR:s hemsida finns rapporten Öppna jämförelser: Förskola 2020, där kommunens resultat i relation till andra går att se, det finns även kommunspecifika rapporter. I SKR:s samarbetsyta Samarbetsrum kan man få reda på vilken prick i rapporten som avser vilken förskola. Det finns en inloggning per kommun och om man inte vet vem som har tillgång till kontot kan man höra av sig till Jonas Finnman på SKR.

Flera av de närvarande kommunerna har varit inne och sett på resultaten och konstaterar att det är ett bra material att använda i samtal kring förskolan. Problematik att rekrytera förskollärare lyftes, eftersom det helt enkelt inte finns tillräckligt många utbildade. Noteras att rapporten är intressant även i ett kommunövergripande perspektiv, inte bara för de som arbetar med förskolan, för att få ett överblickande perspektiv av vart den gemensamma kraften och kompetens läggs.

SKR berättar om en medlemsenkät som 290 kommuner har besvarat, vilkas resultat som finns i kommunrapporterna med den strukturella likvärdigheten. Konstateras att det även här är diskussionen och analysen som är den viktiga för att kunna föra verksamheten framåt. Det finns diskussion kring gemensam, nationell enkät för förskollärare, men det är inte klarlagt huruvida fler yrkesgrupper skulle inkluderas, eller hur jämförbart det i så fall skulle bli.

Diskussion kring hur man kan följa barn på en aggregerad nivå från förskola till förskoleklass och sedan med nationella prov. Konstateras att det exempelvis spelar roll hur många år barnet gått på förskolan, hur många timmar de varit närvarande, förutom de vanligare måtten såsom socioekonomi et cetera.

Reflekteras kring om kvalitén i förskolan verkligen kan mätas i antal förskollärare per barn, då det är i mötet mellan personal och barn som kompetensen visas, där

verkar det vara en del forskning på gång, åtminstone i högre åldrar. Reflekteras också kring uppföljning av grupper på förskolan, medan den stora skillnaden kan vara individuell. Det finns visst motstånd att följa upp individuellt, men det är något som ska göras enligt läroplanen.

SKR avslutade med att uppmana medlemskommunerna att kontakta dem om det fanns tankar och önskemål kring utveckling av modellen inför kommande år, men även tankar kring indikatorer och behov av nyckeltal. Vilka brister som det finns i nationell statistik och var skulle det kunna vara bättre tillgängliga data är något som efterfrågas.

Presentation bifogas anteckningarna.

2. Skolinspektionens frågerevidering

Alla

Skolinspektionen reviderar sina frågor för första gången sedan Skolenkäten startades. Den största förändringen är att enkäten kommer att ha frågor istället för påståenden. Frågorna är också likadana i alla årskurser.

Kommunerna är överens om att ändringen från påståenden till frågor är bra. Generellt anses det även bra att frågorna är likadana, men vissa formuleringar riskerar att infantiliserar gymnasieelever, då denna skolform är frivillig till skillnad mot grundskolan. Samtidigt är en del formuleringar svåra för de yngre eleverna. Lyftes att det är viktigt att ställa frågorna på rätt sätt till varje åldersgrupp om det verkligen är vad eleverna tycker som är intressant och inte endast ett statistiskt resultat som efterfrågas. Risken finns annars att det är frågan och hur eleverna har tolkat frågan som kommer att diskuteras istället för resultatet.

Tre av kommunerna svarade mer utförligt i mail till SKR som samordnar feedback till Skolinspektionen.

Konstateras att kunskapskrav och mål inte samma sak och att det kan vara svårt att veta vad frågor om detta betyder för elever i femman som inte får betyg. På motsvarande sätt kan det bli svårt för elever i gymnasiet att svara på frågor gällande ämnen, när de kan ha flera kurser och därmed flera lärare i varje ämne.

Konstateras vidare att frågan om studie- och arbetsro blivit betydligt bättre, men att påverkansmöjlighet endast handlar om arbetsform och inte innehåll, samt att koncentrationsfrågan endast är i relation till andra elever som stör, vilket inte alls behöver vara skälet till att det är svårt att koncentrera sig. Det anses även problematiskt att frågan om kön slagit samman "vet ej" med "annat", då det inte alls är samma sak.

Diskussion tillsammans med SKR kring problematiken med enkäten, dess användning och risken för enkättrötthet. Skolinspektionen använder enkäten för att kunna fullgöra sin inspektion och ställer frågor kring vad som är reglerat. Kommunerna däremot önskar ett utökat syfte och ser synergieffekter med ett effektivt utnyttjande av enkäten. Detta inte bara för att utveckla de egna verksamheterna där det finns krav att samla in mycket av det som återfinns i enkäten, utan även med hänvisning till att andra, statistikinsamlade, myndigheter arbetar för att samla in ”enkelt, effektivt och med en rimlig arbetsbörda för de inblandade”. Konstateras även att återkoppling av resultat är viktig i sammanhanget, inte minst med Barnkonventionens krav på forum för inflytande. Konstateras att det ändå är praktiskt att kunna hänga på Skolinspektionens enkät för att följa resultaten över tid, samtidigt som det inte är riktigt bra om exempelvis viktiga frågor gällande om eleverna äter maten, studie- och yrkesvägledning, skolmiljö et cetera inte finns med i dessa frågor.

Medlemskommunerna önskar därför att SKR driver frågan om breddat syfte, där det önskas möjlighet till påverkan kring frågor, inklusive möjlighet till lokala frågor, frekvens, användande av resultat på relevanta nivåer och därmed möjlighet till återkoppling till både skolor och elever.

3. Regiongemensamma enkäter - lägesuppdatering

Jenny Sjöstrand, Göteborgsregionen

Vårdnadshavarenkäten stängde den 21 februari och elevenkäten är öppen 22 feb-28 mars. Inga problem hittills, det har varit några felaktiga mailadresser, men inget värre än så. På grund av pandemin har årets elevenkät klassvisa inloggningar för årskurs 9 och gymnasiet år 2, då många högstadie- och gymnasieskolor har distansundervisning.

Frida Holmgren är tillbaka från sin föräldraledighet och blir därmed återigen kontaktperson på GR.

Skolinspektionens ändrade frågor berör årskurs 5 och 9 i grundskolan och år 2 på gymnasiet och betyder att det under året behöver tillsättas en grupp för att revidera frågorna i årskurs 2 som följer de andra frågorna, men inte ser likadana ut. Kommunerna uppmanas att fundera över lämpliga personer som kan arbeta med frågerevideringen.

4. Erfarenhetsutbyte: ett år med Covid, systematiska insatser

Alla

Ordförande inleder med att konstatera att det finns mycket larmrapporter om påverkan på närvaro, folkhälsa, psykisk ohälsa, rädd personal, att det pratas om en förlorad generation, aktiviteter som tas bort et cetera, men vad är kommunernas

uppfattning? Hur påverkar detta det kort- och långsiktiga kvalitetsarbetet? Frågan kommer även att diskuteras på Utbildningschefsnätverkets kommande möte.

Konstateras att det ser olika ut i kommunerna, där det generellt varit en väldigt negativ ton vid prat om pandemins påverkan, men samtidigt har det funnits positiva effekter också, med ökad kunskap om fjärrundervisning och höga resultat. De elever som tidigare haft lång problematisk frånvaro har istället blommat ut, vilket är viktigt att ta med sig efter pandemin. Här går det att dra lärdom av pandemin och de strikta regler som tidigare funnits gällande hemundervisning kan behöva ses över. Samtidigt finns det elever som farit illa av inte kunna vara i skolan, inte minst på grund av det sociala sammanhang som skolan ger. Ett skäl kan vara att hela familjen arbetar eller studerar hemma, vilket ökar friktion och risk för bråk. Lyfts att även om det går att plocka in enskilda elever i dagsläget är det fler som behöver träffa sina lärare. Sammanlagt konstateras att det är nya grupper som efterfrågar stöd på andra områden än innan, där det inte bara handlar om lärande, betyg och måluppfyllelse, men påverkar dessa områden.

I flera kommuner ökade måluppfyllelsen, men samtidigt ökade frånvaron i en del grupper. Frågan ställdes om kombinationen av dessa verkligen berodde på att elevernas kunskaper ökade, eller om det kunde vara så att vissa lärare hellre friade än fällde. Konstateras att skolorna ställde om till digitala lösningar, men att det inte per automatik betydde att den digitala undervisningen blev bättre, där ses fortfarande stora problem. Konstateras att frågor om digitalisering i stort kommit i skymundan i och med att fokus ligger på pandemin. Lyftes en oro för att konsekvenserna av två års inställda nationella prov kommer att märkas först på längre sikt.

5. Rapport om gymnasialt utbud

Jenny Sjöstrand, Göteborgsregionen

Presenteras den rapport som GR för femte året har tagit gällande det samlade utbudet inom gymnasieskola, gymnasiesärskola och yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen. Rapporten publiceras i dagarna och finns både digital och i pappersform. Rapporten syftar till att vara diskussionsunderlag, planerings- och dimensioneringsunderlag, men även att visa vilka utbildningar som elever och studerande antas och går på. Bilder finns för samtliga program, i presentationen visas fyra av dem.

Presentation bifogas anteckningarna.

Antecknat av:

Jenny Sjöstrand

Göteborgsregionen